

Prvá učebnica ekonomiky pre rusko-slovenské sekcie bilingválnych a slovanských gymnázií na Slovensku

GAJARSKÝ, Lukáš – GROMINOVÁ, Andrea: *Ekonomika*. Brno: Tribun EU 2022. 126 s. ISBN 978-80-263-1746-3.

GAJARSKÝ, Lukáš – GROMINOVÁ, Andrea: *Ekonomika*. Brno: Tribun EU 2022. [CD-ROM]. ISBN 978-80-263-1747-0 (online).

Andrea Spišiaková

Katedra rusistiky, Filozofická fakulta, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
andrea.spisiakova@ucm.sk

V rámci projektu KEGA č. 021UCM-4/2020 s názvom *Tvorba učebníc pre rusko-slovenské sekcie bilingválnych a slovanských gymnázií* bola skoncipovaná unikátna séria učebníc. Jedinečnosť tohto projektu spočíva v aktívnej spolupráci vysokoškolských pracovísk s bilingválnymi gymnáziami na zostavovaní učebníc v ruskom jazyku. Projekt je prvým a zatiaľ jediným svojho druhu na Slovensku.

Podnetom na podanie takto zameraného projektu bola absencia učebníc v ruskom jazyku, konkrétne geografie, dejepisu a občianskej náuky (ekonomiky, psychológie, sociológie, politológie, práva a filozofie), s ktorou sa pedagógovia rusko-slovenských sekcií bilingválnych i slovanských gymnázií na Slovensku dlhodobo stretávali, čo, pochopiteľne, značnej miere sťažovalo ich prípravu na vyučovací proces.

Výsledkom riešenia projektu je séria učebníc, na koncipovaní ktorej sa podieľali členovia Katedry rusistiky Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (Andrea Grominová, Lukáš Gajarský, Olga Iermachkova) v spolupráci s Inštitútom rusistiky Filozofickej Fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (Ľubomír Guzi). Na zostavovaní učebníc sa aktívne podieľali aj pedagogičky z Gymnázia vo Vrábľoch (Eliška Matušková) a Gymnázia Ivana Horvátha v Bratislave (Ekaterina Borisova).

Prednosťou celej série učebníc je starostlivo premyslený metodický aparát, ktorý sa dôkladne dodržiava v každej učebnici, a zároveň spracovanie „na mieru“ pre potreby týchto gymnázií na základe najaktuálnejších poznatkov z didaktiky ruského jazyka a konkrétnych vyučovaných predmetov.

Jednou z učebníc tejto série je moderná učebnica ekonomiky z pera Lukáša Gajarského a Andrey Grominovej, ktorí dlhodobo pôsobia na Katedre rusistiky Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

Ekonomika je komplexná veda a jej štúdium je užitočné nielen pre študentov, ktorí by sa radi uplatnili v medzinárodnom obchode a ekonomickom sektore, ale aj pre všetkých, ktorí si chcú rozšíriť svoje obzory, zlepšiť si svoje matematické, analytické a štatistické zručnosti a schopnosť komplexného myslenia. „Štúdium ekonómie má domácu aj medzinárodnú perspektívu a odhaľuje interakciu medzi kultúrami, ľuďmi a spoločnosťami“ (Gajarský – Grominová, 2022, s. 6). Ako uvádza A. V. Buga: „Hlavnou náplňou modernej doby je prechod ľudstva z industriálnej do postindustriálnej etapy civilizačného pokroku, ktorý je spojený so zásadnými zmenami výrobných síl, výrobných vzťahov, miesta a úlohy človeka vo výrobe a spoločnosti. Tieto hlboké zmeny v hospodárskom a spoločenskom vývoji si vyžadujú reflexiu v ekonomickej teórii“ (Buga et al., 2018, s. 12–13).

Autori učebnice si kládli za cieľ vytvoriť prínosnú a motivujúcu učebnicu, ktorá by pokryla základný súbor znalostí o ústredných pojmoch mikro- a makroekonomiky v ruskom jazyku a koncepcne by priamo nadväzovala na vzdelávacie štandardy Ministerstva školstva,

vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Na základe predloženého textu môžeme konštatovať, že zámer autorov sa podarilo splniť. Autori v učebnici reflektujú moderné prístupy k výučbe ekonomiky a uplatňujú kombináciu niekoľkých lingvodidaktických prístupov: komunikatívny, funkčný a textocentrický.

Ako primárna literatúra boli použité učebnice *Príprava na maturitu – náuka o spoločnosti. Filozofia, psychológia, sociológia, právo, politológia, ekonómia, ekonomika* (Martinská Vavrová, 2009) a *Ekonomika a ekonómia pre stredné školy* (Orbánová, 2022). Autori však pracovali aj s internetovými stránkami v slovenskom, ruskom a anglickom jazyku.

Učebnica sa začína predslovom a úvodnou kapitolou, ktorá odpovedá na otázku, prečo je potrebné študovať ekonomiku. Nasleduje 21 tém, ktoré sú radené v logickej nadväznosti, a vytvárajú tak ucelený náhľad do základov ekonomiky, ktoré by mal študent gymnázia ovládať. Každá lekcija sa začína rusko-slovenským slovníkom k téme s vyznačenými prízvukmi v ruských ekvivalentoch, napr. *администр́ирование* (administrácia, správa); *безработи́ца* (nezamestnanosť); *дви́жущая си́ла* (hybná/hnacia sila); *инфля́ция* (inflácia). Nasleduje výklad nového učiva a kontrolné otázky, ktoré preveria pochopenie témy a zároveň upevnia nadobudnuté vedomosti. Učebnica rešpektuje stanovené fázy vyučovacej hodiny a kontrolné otázky môžu byť využité tak vo fáze fixácie, ako aj diagnostiky. Autori spracovali témy, ako napr. *Закон спроса и предложения* (Zákon dopytu a ponuky), *Экономическое неравенство* (Ekonomická nerovnosť), ale aj témy ako *Евросоюз и членство в нём* (Európska únia a členstvo v nej), *Основные формы бизнеса в Словацкой Республике* (Základné formy podnikania na Slovensku), *Инфляция и её причины* (Inflácia a jej príčiny) a pod. Poslednou lekcijou je téma *Стартап* (Startup), ktorá je veľmi aktuálna a určite u študentov vzbudí záujem. Opakovanie väčších úsekov je realizované prostredníctvom dvoch kvízov, jeden zahŕňa 10 tém, druhý pokrýva druhú časť učebnej látky.

Výklad vhodným spôsobom dopĺňajú rubriky *Это интересно!* (Zaujímavosti) a *Знаете ли Вы, что...?* (Vedeli ste, že?), ktoré podnecujú záujem študentov o danú tému. Väčšina lekcii obsahuje aj podnetné cvičenia na rozvoj finančnej gramotnosti, ktoré zároveň rozvíjajú schopnosť vyjadrovania sa v ruskom jazyku.

Štruktúra učebnice umožňuje jej flexibilné využitie na hodinách v závislosti od potrieb študentov a cieľa hodiny. V určitej miere pedagógovi umožňuje efektívne organizovať samotný vyučovací proces. Prednosťou učebnice, ktorú určite ocení mladá generácia, sú QR kódy, pod ktorými študenti nájdu krátke informačné videá z internetu k preberanej téme. Môžu si tak rozšíriť vedomosti pre nich zaujímavým spôsobom.

Autori pri koncipovaní učebnice mysleli aj na samostatnú prácu študentov a pri niektorých lekcijách pripravili témy referátov, napr. *Самые успешные стартапы в России* (Najúspešnejšie startupy v Rusku), *Наименее развитые страны – есть ли общие особенности, черты, причины?* (Najmenej rozvinuté krajiny – existujú nejaké spoločné črty, znaky, dôvody?), ktoré rozvinú potrebnú schopnosť študentov vyhľadávať a pracovať s informáciami, ako aj dôležitú schopnosť prezentovania.

Chceli by sme vyzdvihnúť atraktívne grafické spracovanie učebnice, ktoré, ako vieme, je pre študentov dôležitým motivačným prvkom. Samozrejmosťou je zrozumiteľný štýl výkladu, autori učebnú látku spracovali výstižne a pre študenta prístupne. Dobrý dojem zanecháva množstvo prehľadných tabuliek, obrázkov, grafov a citátov. Autori sa tak snažili priblížiť moderným trendom a potrebám súčasnej generácie študentov.

Učebnica spĺňa všetky požiadavky na interaktívne a moderné vzdelávanie a podporuje rozvoj kompetencií pre 21. storočie. Poskytuje solídny základ ekonomiky, ktorý je nevyhnutný pre množstvo najrôznejších profesií a hrá dôležitú úlohu v dosiahnutí profesijného úspechu, zároveň formuje jazykovú, komunikatívnu a sociolingvistickú kompetenciu, na ktoré sa v súčasnosti kladie dôraz. Samotné štúdium ekonomiky podľa predkladanej učebnice má potenciál rozvíť nielen tvrdé zručnosti, ale aj cenné mäkké zručnosti, ako napríklad kritické

myslenie, prezentačné schopnosti, prácu s informáciami a analýzu údajov, riadenie času, tímovú prácu a riešenie problémov. Pomocou doplnujúcich rubriek je vhodným spôsobom podporená zvedavosť študentov a ich tvorivé myslenie.

Učebnica obsahuje kľúč, ktorý umožňuje samostatné overenie správnosti vypracovania úloh a cvičení. Učebnica bola vydaná v printovej aj elektronickej podobe na CD, čo považujeme za veľmi prínosné riešenie. Učebnica tak môže byť prístupná širšiemu okruhu používateľov.

Možno konštatovať, že recenzovaná učebnica ekonomiky je vydareným a fundovaným materiálom pre pedagógov a študentov rusko-slovenských sekcií bilingválnych a slovanských gymnázií na Slovensku. Je potešujúce, že už teraz sa s úspechom využíva na hodinách ekonomiky a teší sa obľube nielen u pedagógov, ale aj u študentov.

Literatúra:

BUGA, A. V. – GROZAVU, I. I. – DANILOVA, T. V. et al. (2018): *Ekonomika*. Sankt-Peterburg: Asterion.

MARTINSKÁ VAVROVÁ, A. (2009): *Príprava na maturitu – náuka o spoločnosti. Filozofia, psychológia, sociológia, právo, politológia, ekonómia, ekonomika*. Bratislava: Príroda.

ORBÁNOVÁ, D. (2022): *Ekonomika a ekonómia pre stredné školy*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá.